

EPERJESI LAPOK

POLITIKAI, TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI, KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP.

Előfizetési árak: Egész évre 12 K., félévre 6 K., negyedévre 3 K. — f. — Egyes szám ára 20 fillér.
Hirdetési ár: Háromhadosos petit-sor egyszeri hirdetésre 30 fillér; többhadosos hirdetésért jutányosabb. Nyitótér: minden sor 40 fillér.

Az Eperjesi Széchenyi-körnek, ... az Eperjesi Magyar Védőegyesületnek és az Eperjesi Kereskedők Társulatának hivatalos közlönye.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: KÖSCH ÁRPÁD könyvnyomdája Eperjesen Fő-utca 59. sz.

≡ Felhívás előfizetésre! ≡

Az EPERJESI LAPOK

politikai • társadalmi • közgazdasági, közművelődési s szépirodalmi hetilap

előfizetési feltételei:	
Egész évre	12 kor.
Félévre	6 »
Negyedévre	3 »

≡ Kedvezmény. ≡

Az EPERJESI LAPOK tisztelt előfizetői :: a SÁROSVÁRMEGYEI KALAUZ

legújabb, 1910. évi kiadását, 356 oldal terjedelemben, Sárosvármegye térképével és Eperjes város :: **3 koronáért** tervrajzával szerezhetik meg — a meddig a készlet tart.

A közadók kezelése az adóreform szerint.

írta: dr. Flórián Károly.

Az egyenes-adókat az adóreform életbe léptetése után is ugyanaz a három szerv veti ki, a mely eddig is. És pedig: 1. a községi közegek (városi adóhivatal); 2. a pénzügyigazgatóság; 3. az adókető-bizottság. A városi adóhivatal a földadót, házadót, fegyveradót; a pénzügyigazgatóság a tőkekamat- és járadékadót, a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok kereseti és jövedelemadóját, a hadmentességi díjat, a szállítási adót és végül az

adókető-bizottság az általános kereseti adót és a jövedelemadót. A multhoz képest változás van annyiban, hogy a IV. osztályú kereseti adó, melyet eddig a pénzügyigazgatóság vetett ki, az új jövedelemadóba olvad és így az adókető-bizottság hatáskörébe kerül. Viszont pedig a vállalati adót, melyet eddig az adókető-bizottság vetett ki, a jövőben a pénzügyigazgatóság állapítja meg. Az adókető-bizottságok eddig még a bányaadót is megállapították. Ez az adónem azonban megszűnt.

Az adóketővecské helyébe az adóív lép, melyet minden évben a városi adóhivatal állít ki és az adózónak kézbesít. Az adóketés ellen a kézbesítéstől számított 15 nap alatt lehet felebbezni. Ez újítás, mert eddig a 15 napi felebbezési határidő a ketési lajstromnak a község házában (városi adóhivatalnál) történt közszemlére tételétől folyt.

A felebbezést elbírálja az adókető-bizottság ketette adók esetében az adófelszámolási bizottság, minden más esetben a közigazgatási bizottság adóügyi bizottsága.

Ez az utóbbi szerv új dolog. Eddig ugyanis a közigazgatási bizottság plenuma bírálta el a felebbezéseket. A közigazgatási bizottságnak azonban rendszerint csak egy tagja ért pénzügyi-jogi kérdésekhez. Ez pedig a pénzügyigazgató, a ki egyúttal az ügy előadója is. Előáll tehát az a képtelen állapot, hogy a pénzügyigazgató némely adónál első- és másodfokú fórum egy személyben. Ezen a bajon a reform sem igen segít, mert hiszen, ha az egész közigazgatási bizottságban csak a pénzügyigazgató a pénzügyi-jogi szakember, akkor ennek a bizottságnak bármily összeállítású albizottságában sem állhat jobban a dolog. Az adóügyi bizottságot a következőleg szervezi a törvény. Elnöke a főispán, tagjai a pénzügyigazgató, az alispán,

a tisztii főügyész és a közigazgatási bizottság választott tagjai közül évenként kiküldendő négy tag. Előadó a pénzügyigazgató, a kinek azonban szavazati joga nincsen. Határozatképességhez az elnökön kívül négy szavazó tag kell, kik között legalább kettőnek választott tagnak kell lennie.

Érdekes újítása a törvénynek, hogy ha a pénzügyigazgató javaslata az, hogy a felebbezésnek helyt kell adni, akkor elég, ha ehhez az elnök (főispán) hozzájárul. A határozat kiadható anélkül, hogy a bizottságot össze kellene hívni.

Az adófelszámolási bizottság határozata, valamint a közigazgatási bizottság adóügyi bizottságának határozatai ellen a közigazgatási bírósághoz intézendő panasznak van helye.

Ha nem az adó mértékéről, de arról van szó, hogy az adót hibásan számították ki, nem a valódi adókötelezetre vetették ki, vagy hogy többszörös megadóztatás forog fenn, akkor a helyesbítést — úgy, mint eddig — az elévülési határidőn belül bármikor lehet kérni a pénzügyigazgatóságnál. Az elévülési határidőt az új törvény az eddigi 3 évről 5 évre terjeszti ki.

Az egyenes-adókat egyénenként — úgy, mint eddig is — a községi közegek (városi adóhivatalok) könyvelik. Minden adózónak csakis egy számlatétele lehet. Kis- és nagyközségben azok az adózók, kiknek 200 kor. évi adójuk van, közvetlenül a kir. adóhivatalnál fizetik adójukat.

Az adó négy egyenlő részben minden évnegyed első napján esedékes és az illető évnegyed közepéig befizetendő. Az előrefizetéseknél eddig szokásos 5%-os kamattérítést a törvény eltörli. Az 5%-os késedelmi kamatot azonban ezentúl is fizetni tartozik az, a ki adó-

TÁRCZA.

Őszi-rózsák.

I.
Mikor minden virág elhervad,
Akkor nyílik az őszi-rózsá,
Mintha a virághalottaknak
Csöndes temetőpapja volna.

Illata nincs, a színe halvány,
Fakó, lelketlen, őszi jószág,
Szégyelhetik a rokonságot
Az illatos, szép, nyári rózsák.

Száraz levél közt meghúzódik
S boronghat ölmos ég felette,
Nyílik a zordon őszi ködben,
Nem kell neki napfény, meleg se.

Nincs vonzó rajta, semmi sincsen,
S tudj' Isten, mégis úgy szeretlek;
Úgy látok, mintha képe lennél
Az én szerelmes, bús szívemnek.

Virágzik az is őszi ködben,
Nem kell neki nyári nap fénye —
Nem érzi, hogy már ősz borult rá,
Nem érzi, hogy mindennek vége.

II
Én édes szép szomorú erdőm,
Igazában csak most szeretlek,
Mióta bús vagy, lombod hervad
S fáid fölött borong a felleg.

A míg tüzes nap koronázta
Sugárral, fényözönnel fáid,
A míg ezer pompázó színben
Nyíltak mosolygó, szép virágid:

Nem voltál addig ilyen kedves,
Csak most szeretlek igazába' —
Mióta hull a lomb fejedről,
S hervad nyarad minden virága.

Úgy vagyok veled, a hogy voltam
Valakivel, valaha régen —
Akkor szerettem a legjobban,
Ha fájó könyűlt a szememben.

III.
Szeretlek. De látod, ez a mi szerelmünk
Csak olyan szomorú, őszi szerelem,
Ragyog a nap is még, de melege nincs már
Ott ül a hervadás minden levelen.

Virág is nyílik még, de illata sincsen,
A nap is csak ragyog, de nem melegít;
Öllelek, csókollak, de hiába minden,
Szíved nem gyűl lángra, csókom nem hevít.

S mintha mind a ketten éreznék az ősznek
Csöndesen szívünkre szálló fellegét,
Könyvem hull kezére, míg ajkam csókolja
Az ő könyben úszó, szép, szelid szemét.

Nincs okunk még könyre és könyezünk mégis,
Öntudatlanul is siratjuk magunk:
Se testünk, se lelkünk nem érez halált még,
De azt sejtjük már, hogy beteges vagyunk.

Főköríse. Demeter Dezső,
tanító.

Aczél-herczeg.

írta: Hódinka Tivadar.

— Így . . .
A szekretáriusa tollába mondott levelet határozott,
erőtéljes vonásokkal írta alá.

— Ha ajánlatom tetszik az aczél-uraknak, — e szokatlan jelzővel mr. Sheridan az «United States Steel Corporation» (köznyelven: aczéltröszt) igazgatóságának tagjait tisztelte meg — a B. and O. sineit velük együtt csinálom. Ha nem: nélkülök.

Hangja ez utóbbi szavaknál hidegen, szinte fenyegetőleg csengett.

— George, kérem, — intézte szavait a fiatal emberhez, a ki mély figyelemmel hallgatta főnökét — míg átöltözöm, címmezze a levelet. Magam adom postára. Ön hat óráig marad. Ha mr. Braddon keres: 10 és 12 között a klubban talál.

ját a kellő határidőig le nem rója. A késedelmi kamat az évnegyed kezdetétől a befizetés napjáig számítandó.

A pénzügyminiszter rendeleti úton intézkedhetik arra nézve, hogy a kir. adóhivataloknál, a rendezett-tanácsú és törvényhatósági joggal felruházott városoknál a *cheque- és clearing-forgalom* igénybevételével lehessen az adót fizetni. A városoknál azonban a városi hatóságnak kell kezdeményeznie a dolgot. Ilyenkor az adófizetés napja az, melyen a pénzt postatakarék-pénztári úton feladták.

Az adófizetésre halasztást csak kivételképpen lehet engedélyezni. Erre jogosult a pénzügyigazgatóság. Ennek határozata a közigazgatási bizottság adóügyi bizottságához és innét a pénzügyminiszterhez felelbezhető.

Adóelengedésnek elemi csapások esetében a földadónál és a házadónál van helye. Ilyen elemi csapás pl. a jégeső, árvíz, rozsda, földrengés stb. A kárt a községi elöljáróságnak kell bejelenteni. Az adóelengedés összegét a pénzügyigazgatóság állapítja meg. Felelbezés a közigazgatási bizottság adóügyi osztályához. Innét panasz a közigazgatási bírósághoz.

A tanárok mozgalma.

I.

November 7—8-ikán volt Budapesten a II. országos középiskolai tanári kongresszus; a melyről annak idején néhány szóval már megemlékeztünk. A kongresszuson körülbelül ezer magyar tanár volt jelen, számszerint 2900 középiskolai és 500 felsőkereskedelmi iskolai tanár képviseletében. Mivel Eperjes a maga tanintézetének számához és jelentőségéhez, a város lakosságának számához viszonyítva Magyarországnak legelső városa azért nem lesz érdektelen, ha a nagyközönség felvilágosítására részletesebben is megemlékezzünk a tanárságnak arról a mozgalmáról, a mely a II. tanár-kongresszus összehívásának az oka volt.

Az ország összes állami tisztviselőinek mozgalma a fizetés emelésére és különösen a status rendezésére vonatkozólag, a reményeknek több-kevesebb kielégítésével célt ért. Csak a tanárok azok, a kik még mindig nem kaptak semmi mást, csupán pusztá ígéretek. 1903-ban az úgynevezett Széll—Wlascics-féle javaslat rendelte volna a középiskolai tanárságnak anyagi ellátását, mondhatni akkoriban közmegelegedésre. Ez a javaslat azonban politikai zavarokba fult és a tanárság megmaradt a régi állapotban. 1908-ban végre elvben törvénybe foglalták a tanári statusnak a rendezését. Az 1908-iki költségvetési törvényben ugyanis kimondták azt, hogy a rendes tanárok mindenkori létszáma megharmadolva a IX., VIII. és a VII. fizetési osztályokba sorozandó. Az elv azonban csak elv maradt. Mutatóba akkor kineveztek tényleg 30 tanárt a VIII. fiz. osztályból a VII.-be, de ezek illetményeinek többletét bőven

megtakarították a IX. fiz. osztályba sorozottakon, mert ezek közül senkit sem neveztek ki a VII. fiz. osztályba. Így azután, bár már az 1893. költségvetési törvény szerint a tanárságnak legfeljebb a fele lehet a IX. fiz. osztályban, mégis 1909-ben a tanároknak felénél jóval többen maradtak ezen a legalsó fokon. A mi pedig még egyetlen tisztviselői-karban még sohasem történt meg, 1909. január óta a mai napig, tehát közel két év óta tanári kinevezés magasabb fizetési osztályba egyáltalában nem történt. Úgy hogy, mivel időközben sokan nyugdíjba mentek, többen meghaltak, természetesen éppen a magasabb állásokban támadtak üresedések, de ezeket nem töltötték be rendes tanárokkal, hanem csak helyettes-tanárokat alkalmaztak. A helyettes-tanárnak pedig fizetése nincsen, esküt nem tesz, csupán (40 év óta változatlanul) 1600 kor. évi jutalmódját kap, lakpénz nélkül. Így a tanárok személyi kiadásai a valóságban még a költségvetési törvényben felvett összegben is jóval alul maradtak. A helyettes-tanároknak létszáma pedig ezidőszereint a tanári létszámnak körülbelül 20%-át teszi ki; bár a törvény akként rendelkezik, hogy a helyettes-tanár legfeljebb 3 évi szolgálat után rendes tanárrá nevezendő ki és hogy egy intézetben a rendes tanárok létszáma nem lehet kevesebb az intézetben fennálló osztályok létszámánál. Vannak az országban intézetek, a hol a helyettes-tanárok száma több a rendesekénél, sőt van olyan intézet is, a hol hét helyettes-tanár jut egy rendesre, nem is szólva arról, hogy ezeknek a helyettes-tanároknak jórésze 3—8 esztendő is szolgál már helyettes-tanári minőségben, önálló hatáskörrel.

Ezek az állapotok természetesen nagyon elkedvetlenítették a tanárokat. Az új kormány uralomrajutása után, 1910. áprilisában a tanároknak egy küldöttsége kereste fel Zichy János vallás- és közoktatásügyi minisztert, hogy megkérje a tanárok ügyeinek rendezésére. A miniszter a tanárok kérelmét, a küldöttségnek adott válaszában jogosnak mondotta, sőt *«Európára szóló szegénynek minősítette, hogy a tanárság egyre könyörögni kénytelen azért, a mi jogosan megilleti»*. Megígérte, hogy az 1908-ban törvényben kimondott rendezést az 1911. évi költségvetésben keresztülvizsi.

A tanárok, bizva a miniszter válaszában, megnyugodtak. Hiszen nem fizetésjavítást kértek, hanem csak statusrendezést, — azt, hogy az állam adja meg a tanárságnak is, a mit más tisztviselőeknek már régebben és egyszerre megadott. Ez a már évekkkel előbb törvénybe foglalt statusrendezés pedig az egész tanárságra összesen csak 700,000 kor.-ba kerülne, a mi a tanárok nagy számához és a többi tisztviselőknél juttatott fizetési többletkezépeket kis összeg.

Az 1911. évi költségvetési tervezet azonban óriási csalódást hozott minden irányban.

1. Ez a tervezet már nem a rendestanári létszámnak, hanem az igazgatói és rendestanári együttes létszámnak megharmadolásáról beszél, így aztán a VII. fiz. osztálybeli állások nagyrészt természetesen nem a tanárok, hanem az igazgatók töltik be. Ez annál is inkább keltett elkeseredést, mert hiszen a királytól kinevezett igazgatók eddigéig mindig a minisztertől kinevezett tanári statustól különálló statusú alkottak; továbbá, mert az 1908. évi költségvetés tárgyalásánál az akkori miniszter, Apponyi Albert gróf, a legat-

rozottabban kijelentette, hogy *csakis* a rendestanári létszám megharmadolásáról van szó.

2. Az 1910. áprilisában a mostani közoktatásügyi miniszter előbb említett nyilatkozatában azt ígérte, hogy a rendezést az 1911. évi költségvetés keretében fogja végrehajtani. Mégis ez a költségvetési tervezet az előbb jelzett változtatással is csak három évre felosztottan akarja a rendezést keresztülvinni, ezt is úgy, hogy az 1911. évre jut a legkevesebb a kinevezésekből. A válás- és közoktatásügyi miniszter ezt a halasztást a kongresszusból kifolyólag nála járt küldöttség előtt egy *vismajor*-ral, t. i. az állam súlyos pénzügyi helyzetével indokolta. Jogos elkeseredést keltett a tanárságban a rendezésnek ez az ismételt kitolása. Azt mondják, hogy a mikor a katonaságnál s a többi állami tisztviselőknél egyszerre adták meg a sokkal nagyobb — bár teljesen méltányos és megérdemelt — összegeket és mindezt anélkül, hogy arra a bizonyos vis majorra hivatkoztak volna, lehetetlen, hogy ez a vis major útjában álljon most annak, hogy a magyar kultúra megteremtői, lelkes vezetői és munkásai megkaphassanak néhány százezer koronát.

De a magyar tanárság türelme nagy, tűrte évtizedeken át azt, hogy mindig utolsó legyen, ha arról volt szó, hogy némi elismerést kapjon és mindig első legyen, ha valamely közmegelegedési, társadalmi ügynek előbbreviteléről történt említés. Most is az volt az általános hangulat, hogy ha ennyit vártak már, megvárják még ezt a három évet is, csak történjék már valami ügyükkel, csak lássanak már valami kis jóakaratot megnyilatkozni magukkal szemben.

3. Sajnos, ezt a jóakaratot pénzügyeinknek vezetőiben ezidő szerint sehogyan sem tudják felfedezni.

Mit is kíván az 1911. évi költségvetési tervezet azért a 85,250 (nyolcvanötezerkétszázötven) koronáért, a mit 3000 (háromezer) magyar tanár anyagi ügyeinek rendezésére felvett? Nem kevesebbet, mint azt, hogy ezentúl a tanárok a teljes nyugdíjigény eléréséhez nem 30 évet, hanem 35 évet szolgáljanak és hetenként 18 óra helyett 20 órát tanítsanak. Ennek, a *tanároktól nyújtott ellenszolgáltatásnak a fejében* kilátásba helyezi azután a költségvetés azt, hogy 35 évi szolgálat után a legszerencsésebb esetben 7000 kor. val mehet majd nyugdíjba a tanár, míg eddig 30 év után 5400 kor.-val mehetett már. Ez az első pillanatban talán nem is látszik a nem tanár ember szemében olyan nagy sérelemnek. Ámde! Először is a többi állami tisztviselőktől anyagi ügyeiknek rendezéséért semmiféle ellenszolgáltatást senki sem kívánt; miért teszik ezt a tanárokkal? Másodszor a 30 éves szolgálati időt már Mária Terézia idejében biztosították a tanárságnak és azt még az 1849. utáni önkényuralom is meghagyta, az alkotmányos korszak ismét szó nélkül megerősítette, bár a többi állami tisztviselőktől szolgálati idejét 40 évben állapította meg. Mindez nem történt indok nélkül. Tudták, hogy a tanítás munkája, a folytonos ismeretterjesztés, a mely a tanítással együtt jár, 30 esztendő alatt feltétlenül teljesen kihatározza a normális ember energiáját. Hiszen a napi három órát *eltölteni* az osztályban 30 éven túl is lehet, de valóban tanítani, úgy tanítani, a hogyan azt a modern tanítás módszerei, a modern középiskola céljai megkívánják, nem lehet. — Ötvenöt éven túl a legtrikább ember szerez

Féltvonta öltözöje nehéz «drap d'argent» függönyeit, a melyek a terem ébenbútorainak és sötét színekkel domináló falfestésének keretéből kellemes színkontrasztban váltak ki és, egy negyedórával később, elegáns utcáira állott hivatalos ügyének bizalmasa előtt.

Mig keztyűit húzogatta, George Mackie tekintete oly önfelédtt kifejezéssel pihent főnökének arányosan formált, férfias alakján, a minőt csak az őszinte tisztelet és ragaszkodás szokott kiváltani az egészen fiatal, romlatlan lelkekből.

— Hol az a levél?

— Itt van, sir.

Az átnyújtott levelet oly hanyag mozdulattal vette át és gyűrte zsebre, mintha abban valami végtelen közömbös ügyről és nem milliók kockázatáról lenne szó.

— Good night, George.

— Good night, mr. Sheridan.

Igen — szötte gondolatai fonalát a fiatal Mackie, midőn az ajtó főnöke mögött bezárult — ez ő. «Ha tetszik: velük. Ha nem: nélkülök.» Igen, ez ő. «Prince Steel», Aczél-herceg, a mint ellenei nevezik elég meg gondolatlanul, mert hiszen ebben a névben több az elismerés, mint a gúny... Hideg, nyugodt kemény, tettevagyó... Mi akadály sincs annak, hogy a legfenségesebb trózt keblébe fogadja és élje az aczélkirályok dúsosztalékos, gondtalan életét. E kormányatlan felségek, kiknek a nyakas mágnás kiterjedt és előkelő rokonságon alapuló befolyása nem egy

piaczon kedvesedik kellemetlen konkurencziával, ha módját éjtik, nem is mulasztják el, hogy Sheridant megkörnyékezzék. Kárbaveszett fáradság. Aczél-hercegnek a harc, a küzdelem éltető elementuma. Ezek nélkül éppúgy, mint reggeli jeges fürdője, déli, másfélórás tornája, vagy akár — a miss Violetnél, a «Metropolitan Opera House» egyik barna csillagánál töltött — vasárnap estéi nélkül, el nem lehet.

Veszedelemről ugyan — összegezte gondolatait — nem féltém Sheridant, mert ettől rengeteg vagyona és bámulatos üzleti érteke megóvja. Hanem, hogy azoknak a vasúti sfneknek a szállítást, melyekre az ohioi és pennsylvaniai nagy, tavaszi áradások miatt lett szüksége a «Baltimore and Ohio» vasúttársaságnak, miként reméli a Carnegieék kijátszásával megszerezni, igazán kíváncsi vagyok.

A tavaszi áradások más, kevésbé business-hevű letre sodorták Georgenk képzeltének hajóját. Arra a pazarul fényes, jótékonyzélű mulatságra, melyet az árvíz által sújtott vidékek felségítésére rendeztek a «Wall street» urai.

Természetesen, ott volt a mulatságon Sheridan is, fiatal szekretáriusával, s még természetesebben, ott volt atyjával miss Alice, kiről egyelőre elég annyit tudunk, hogy ő az Alice, a kiknek az az Alice, ki atyja szép egypár százmilliója daczára nem átalotta a szegény, jelentéktelen George Mackiet tüntetni ki vonalmával.

Itt, ő, itt (ez emlék édes szellője vérhullámot hajt a George halvány arczába), e mulatságon határozta

el a szerelmesek, hogy, mert tervezett frigyükhöz Alice atyjának, mr. Braddonak, a «B and O» elnökének és fő-főrszvényesének «előleges» beleegyezésére nem számíthatnak, titkos egybekelés «fait accompli»-jával igyekeznek legalább az «utólagos»-at kizsarolni.

... Holnap, édes holnap, — lebbent el szinte áhítattal az ifjú ajkairól — jövel!

— De ni, — szólt meglepetten, a mint a terem órájára pillantott — mindjárt hat...

Elrendezte az íróasztalán szertheheverő irományokat, és a nagyon boldog és nagyon türelmetlen emberek szelességével rontott az ajtónak.

— No ez cifra dolog, — állapította meg bosszúsággal, midőn az ajtó minden erőlködésének, hogy kinyissa, ellenállt — szeretetreméltó főnököm, pusztá szórakozottságból, bebörtönzött.

— Sebaj, — igyekezett megnyugtanni magát — majd csak eszébe jutok talán és visszajön...

Egy «rocking chair»-be dőlt s a «New York Sun»-ba temetkezett.

De nem temethette az ujságlepedőbe izgatottságát, mely, midőn a nyári est árnyai is leereszkedtek és óra óra után múlt: nőttön-nőtt.

— És épp most, épp most, — hajtogatta minduntalan — egybekelésünk előestéjén...

Tíz óra tájban már menekülési tervekről kezdett gondolkodni.

(Folyt. köv.)

új ismereteket, vagyis a haladó kor újabb ismereteit az öreg tanár át nem veszi, annál kevésbé adhatja át a gyermekeknek. Végtére, ha éppen kell, öt évig még elköltözik, ha testi ereje még bírja, de óriási kára van belőle egész nemzedékeknek. Miért küld nyugdíjba a közoktatásügyi kormányunk testileg teljesen egészséges, de koros tanárokat szinte erőszakkal? Mert a test még bírja ugyan, de a szellem ereje megmunkálódott és évek óta alig tanítanak már valamit, tehát — egészen helyesen — nyugdíjba kell menniök.

(Folyt. köv.)

A X. katolikus nagygyűlés.

A X-ik katolikus nagygyűlés oly impozáns, hatalmas részvétellel folyt le a múlt hét elején Budapesten, a mint azt eddigéle sohasem tapasztalunk. A budapesti Vigadó gyönyörű nagyterme a zsúfolásig tele volt, nagyszólván ember ember hátán tolongott benne, hogy a nagygyűlés igazán kiváló szónokainak beszédét hallgathassa. Alig ismerünk életrelvőbb gondolatot, mint a milyen a katolikus nagygyűléseknek létesítése volt. A keresztény szellemből fakadó új eszmék, a melyeket a hivatottak azelőtt a véka alatt kényeztettek tartani, vagy melyek legjobb esetben csak egy egyházközség tagjainak vagy valamely vallásos folyóirat olvasóinak világítottak, ma már a katolikus nagygyűlések jóvoltából az élőszó közvetlen fénnyel hatnak számtalan pap és hívő lelkébe, hogy aztán közvetve elterjedjenek Magyarországon katolikusainak milliói között, kik nem jöhettek el, hogy a nagygyűlésen közvetlenül résztvehessenek.

A mi a X-ik nagygyűlésen különösen figyelemre méltó volt, az a keresztény eszmék, gondolatok megnövekedett ereje a magyar társadalomban. Ezek az eszmék kinőttek már a szűk keretükből, a gyermekcipőből s általánosakká, az egész magyar katolicizmussá, sőt az egész magyar kereszténységet egybefoglalókká akarnak lenni. A mint azt gróf Széchenyi Emil mondta elnöki megnyitójában, a katolikus szervezkedés célja, hogy «ébred tartsa a katolikus társadalmat, annak öntudatát állandóan fejleszse, de főleg arra törekedjék, hogy egy egységes, hatalmas s olyan táborba egyesüljön a magyar katolicusság, a mely minden hátsó gondolat nélkül, minden tagjában már eleve a legjobb szándékot telezi föl, mely nem ismer katolikus és katolikus között választalat, hanem igaz, krisztusi szeretettel egyaránt magához vonz, hálával fogad mindenkitől ezen nehéz munkában minden legcsekélyebb segítséget».

A cél pedig, a melynek elérésére a katolikusok közül ki kell küszöbölni az ellentéteket, nem más, mint megóvása azoknak az alapoknak, a melyeken 900 év óta a magyar kereszténység és 1000 év óta a magyar nemzet áll, harcz azok ellen a fölforgató törekvések ellen, a melyek Szent István országának alapjait alá akarják ásni, oly küzdelem, a melyben egyesülnie kell mindenkinek, a kinek a magyar nemzeti eszme drága, a mely tiszteletben tart minden meggyőződést, minden törekvést, a melyekben ezen cél elérésére támogatást nyerhet s harczol minden olyan irányban, mely a nemzet és egyház közös érdekének ártalmas. «Hogyha a sem Istent, sem hazát nem ismerő nemzetközieseknek épp oly könnyű, mint romboló munkáját eredményesen akarjuk ellensúlyozni, akkor kötve kell haladnunk a többi vallásfelekezettekkel s azok kimagasló egyéniségeivel, kik egyházunknak hűtars a kik átérzik a katolikus társadalom nehéz munkájának nagy fontosságát úgy a közérkölcsök jobbtá, mint az állam fontartására terén.»*

Ez a végtelenül komoly irány, mely céljait, ellenfeleit s azokat, kiknek segítségére számíthat, teljesen ismeri, jellemezte a X. kath. nagygyűlés tanácskozásait. El kell ismernünk, hogy a katolikus társadalom határain még nem is, de gondolatban máris teljesen

* Gr. Széchenyi Emil. Elnöki megnyitó-beszéd.

szervezve van. Ki van jelölve az irány s teljes világosságban van. A gyakorlat most már rövidesen le fogja nyelni a fának mellékágait, a melyek azt erőteljes növéseben akadályoznák.

Eperjes szab. kir. város czimerei és pecsétjei.*

A legújabb kutatások eredménye szerint már 1509-ben szabad és királyi városi rangra emelt Eperjes, már a XIV. században használt oklevelein úgy függő, mint pedig rányomott pecsétet. Ezt a pecsétet, illetve a pecsét ábráját azonban nem a királyi kegy adta a városnak, hanem önkényesen vette fel. Kétféle pecsétet használt ebben a korban a város: egy nagyobb, melynek ábráját azonban — sajnos — pontosan nem ismerjük, csupán csak körirátát, és egy kisebbet, ennek képét azonban már ismerjük, az beszélt ábrázolás volt, azaz a pecsét képe a város nevéét fejezte ki. Ez az ábra pedig egy eper gyümölcs volt, két levéllel.

Ezeket a pecséteteket használta a város 1453-ig, a mikor január 4-ikén a királyi kegy adományos címerhez juttatta a várost. Ezt a címerképet nagyobb alakban körirattal, pajzstartóval (egy angyal) és kisebb alakban körirat nélkül, nemesak pecsétjein, de paizsokon (pl. 1500-ban Péter festő pajzsra festi a címeret), sőt középületein is (pl. a régi városház tanácstermének bejárata felett, ma Kerényi-ház kapuja felett), továbbá 1533. évszámmal a mai városház kapuja felett) használta a város. 1508-ban — akkori fogalmak szerint — nagy kitüntetéshez jut a város, ugyanis II. Ulászló király a város viaszszal való pecsételését jogát adományozza. Ezzel a joggal a város egészen a legújabb időkig élt is.

I. Ferdinánd király a várost, áldozatokkal járó tantoríthatlan hűségéért jutalmazni akarván, 1548-ban új címeres levelet adományoz a városnak, melyben az V. László-féle címer, a régi beszélt eper pecsétábrával, meg a német birodalmi sással megdívítve, újra adományozza. Ezt az adományt végül 1558-ban megismétli, a mikor is a címeret tetemesen megdívítve, úgy adományozza, a hogyan azt a város mai napig használta és használja.

Ferdinánd király ez utóbbi címeradománya nemesak a pecsételen, de sőt az irodalomban is maradandó nyomot hagyott. Ugyanis Bocatius (Bock) János 1594—99-ig eperjesi iskolamestert a címer egy 82-soros német nyelvű költemény megírására inspirálta.

Ennek bevezető sorai így hangzanak:

„Epperies du werthe Statt
Solch Ehr dein Treu erworben hat
Was du gethan bey dem Römischen Reich
Das zeugt der Adler, Löw und Greiff,
Das aufgereckte Schwerd und Crohn
Die Erdbeer, Seuln so sind dein Lohn.
Dasz du dem König Ferdinand
Trew warst in aller Noth erkandt
Fest hilstest bey Ihm Tag und Nacht
Ob dir gleich grossen Schaden bracht.“

Ezen költeményt Weber János eperjesi bíró és gyógyszerész 1668-ban megjelent művében (a 141—44. l.) közli, mely munkának rövid címe: *Wappen der koeniglichen Freyen Stadt Epperies*. Ebben a szerző nyolcz fejezetben, 430 lapon át az 1558-ban adományozott címerben látható alakokról értekezik.

1558-tól 1845-ig Eperjes városa változatlanul használta pecsétjein ezt a címeret. 1845-ben a város a régi latin felírás helyett — királyi engedelemmel — magyar körirátot véset pecsétjeire, és bár nem ezzel, hanem más magyar körirattal, használja e címeret mind a mai napig.

* A Magyar Heraldikai és Genealogiai Társaság igazgatóválasztmányának f. évi november 24-ikén (csütörtökön) d. u. 5 órakor a M. N. Múzeum üléstermében tartott ülésén dr. Iványi Béla, a kiváló fiatal tudós, kit közönségünk egyébként is személyesen ismer, ezen címen szakelőadást tartott, a melynek meghallgatására városunkból többen Budapestre utaztak. E rövidke cikkben ismertetjük a felolvasást, a mely szakörökben legmelegebb méltatásra talált.

KÖZIGAZGATÁS.

Megyebizottsági tagválasztás.

Sárosvármegye törvényhatósági bizottságának nov. 12-ikén megtartott rendkívüli közgyűlésének határozatából kifolyólag, november 22., 23. és 24-ik napjain ejtetett meg a törvényhatósági bizottsági tagok választása; összesen 29 kerületben 95 törvényhatósági bizottsági tag került választás alá, 1916. év végéig terjedő megbízatással. A választásnak lapunk zártáig beérkezett eredményei:

Bártfajúfalui kerületben Vilcz Jenő, Korányi Antal, a berzeviczeiben Zelényi József, dr. Baan Achill, Szmeccsányi Miklós, Szmeccsányi László, az eperjesi alsó kerületben Magyar József, dr. Szlávik Mátyás, Faragó József, a felső kerületben Zaborovszky Béla, Nádaskay Sándor, Krayzell Aladár, a felsővízköziben Berzeviczy Szilárd, Danykó Miklós, Hvozdicovics Mihály, Gallotsik István, a fricsiben dr. Réz Mihály, Berthóty Béla, Kovács József, Milyon Lukács, a gerlaiban Demién Zoltán, Nyemecz István, Beszkid Mihály, a giráltiban Spillenber Barna, Taly József, dr. Schmidt Gyula, a ladomérvágásiban Kovaliczky Kornél, Kőszeghy József, Kőszeghy Ádám, Péchy Ignác, Mihalics Vladimir, a lemesiben Hajdú János, dr. Kádas Miklós, Sidelszky Pál, Szepesi János, a lótauiban Somogyi Miklós, Jurascsik Győző, a pécsújfalusiban Péchy Antal és Péchy Ernő, a somosiban Gojdzits Method, Grofcsik István, Szekeress Dezső, Kovács János, a szinyeiben Szinyei Merse József, Tokár Emil, Kurimszky János, Szentiványi József, a tapoly-nanustalvaiban Csekanyák Béla, Telekesi József, Holénia László, a tapolytarnóiban Ágoston Károly, ifj. Dobay Károly, Máthé Ede, a tertyeiben Bánó Iván, Mikita Antal, a tótraszlaviczaiban Dessewffy Balamér, Fogarassy József, dr. Tóth Miklós, a tótsóvárban dr. Weisz Jakab, Schmidt József, dr. Barcsy Lajos, a zboróiban Szakmáry Géza, dr. Artim Mihály, Schulcz József, dr. Bettelheim Alfréd választottak meg. — A még be nem érkezett eredményeket jövő számunkban tesszük közzé.

EPPERJESI SZÉCHENYI-KÖR.

Népszerű előadás. Ma vasárnap, nov. 27-ikén d. u. 5 órakor a Kör Népakadémiája folytatja előadását. Műsor: 1. Katonazene. 2. Szavaltat; előadja Paulik Béla. 3. *Klets* Gábor kir. kath. főgimn. tanár vetítőképes előadásának folytatása az általános földrajzból. 4. Katonazene.

A Kör Népakadémiáján a múlt vasárnap *Klets* Gábor kir. kath. főgimn. tanár folytatta általános földrajzi előadását. Ebben azon működésről szólt, a melyet a vizek a szárazföld belsejében és felszínén úgy folyékony, mint szilárd halmazállapotban végeznek. Ismertette a barlangok képződését, főleg a cseppkőbarlangok keletkezését, azután a föld felszínén a forrásokat, a folyóvizeket, a vízrendszerek kialakulását. Részletesen beszélt a folyók felső, középső és alsó szakaszáról, azon munkáról, melyet a folyóvíz az egyes szakaszokon teljesít, továbbá a folyók lerakódásairól és torkolatairól, végül pedig a havasokról és gleccserekről. 46 vetített-képet is mutatott be *Fesko* Ödön koll. főgimn. tanár segítségével. Az előadás elején és végén cigányzene szórakoztatta a nagyszámú közönséget, azonkívül még *Petruss* János szép szavaltata volt a program egyik pontja.

A zene- és képzőművészeti választmány nov. 24-ikén rendezte ez évad második háziestjét. Az est dr. Wallentinyi Samu köri titkár szakavatott rendezésének eredménye volt. A katonai zenekar Mendelssohn «Szentivánéji álom» cz. nyitányát játszotta, végeztül Grieg «Ballgflüster» intermezzóját és Westmeyer «Ó-német keringő-kettősét». Mint mindig, úgy ezúttal is dicséretes munkát végzett úgy *Hoffmann* karmester, mint a zenekar is. *Pataky* Vilma, a kassai szintársulat primadonnája, csengő han-

UHL MATH. virágüzlete

KASSA, Fő-utca 81. sz.

Színházi koszorúk, csokrok, kosarak minden nagyságban és árban. □□□

Gyászkoszorúk szalaggal és felirattal minden □□□ □□□ □□□ □□□ □□□

Virító Cyklamen, mely egész télen virít, darabja 1 korona, szobafenyő (Aurokaria) 4 kor.-tól feijebb, pálmák 1 kor. 20 fill.-től feijebb, virághagymák a legolcsóbb árban

A legkisebb megrendelés is pontosan és nagy gondalal lesz elkészítve s csomagolva.

□□ Képes árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve. □□ Sürgőnyezim: Uhl, Kassa, □□ Telefon (Interurban) 202.

Ajánlja a legszebb báli csokrokat, legyezőket, mellcsokrokat, laza, drótnélküli csokrokat. ■ Legalkalmasabb Mikulás-ajándék, kisebb-nagyobb virgács rózsá- vagy szegfűdíszítéssel, szalag- és krumpsz-díszszel, 2 kor.-tól 10 kor.-ig. ■ Gyönyörű eljegyzési fantasie-tárgyak, különleges menyasszonyi csokrok, a legújabb Biedermeier-stilben, stikkelt fátyol-díszszel.

= Nyoszolyóleány-csokrok a ruha színe szerint készülnek. =

gon énekelt egynéhány dalt. A szép megjelenésű énekesnő általános tetszést aratott. Kár volt, hogy a ráadásul elénekelt dalokat nem választotta meg kellő gondal. *Divald Klári*, a kit a műkedvelői előadásokról már igen előnyösen ismerünk, Farkas Imre költeményeinek kedves és behízelgő hangon tartott előadásával méltán megérdemelte a tapsokat. *Dr. Szilágyi Imre* az úri cigányprimás alakjával ismertetett meg bennünket. Talentumos, nagy technikájú muzsikusként, a ki szenvedélyes hévvel uralkodik a zenekaron, és az egész hallgatóságban felébreszti azon érzelmeiket, a melyeket a jó magyar nótáknak magyaros és jó előadása szokott belőlünk kiváltani. *Barbócs Vilmos* tárogatón adott elő magyar dalokat. Szépen játszott és nagyon tetszett is a játéka. *Kaldt Soma* és *Egyed Aladár* rutinizott kísérők voltak.

HIREK.

— **A Magyar Heraldikai és Genealogiai Társaság** igazg.-választmányának november 24-ikén (csütörtökön), délután 5 órakor, a Nemzeti Múzeum üléstermében megtartott ülésén, a melyen jelen voltak: Fehérpataky László m. kir. udv. tanácsos, Boncz Ödön miniszteri tanácsos, br. Karg László vezérőrnagy, Makay Dezső közl. bír., Soos Elemér ny. ezredes, dr. Rollányi Ferencz jáki apát, pápai prelátnak, Borovszky Samu, a SZÁZADOK szerkesztője, Barabás Samu orsz. levéltárnok, dr. Zubriczky József miniszteri oszt.-tanácsos, dr. Friedreich Endre piarista tanár, dr. Erdélyi Aladár ügyvéd, Dániel Gábor, dr. Kovaliczky Albin, Bártfai Szabó László, dr. Áldassy Antal, dr. Döry Ferencz, Horváth Sándor, Tóth Árpád, dr. Gábor Gyula s mások, — dr. Fehérpataky László udvari tanácsos, a gyűlés megnyitása és a jelenlevő vendégek és tagok szíves üdvözlése után, felolvasta Eperjes szab. kir. város polgármesterének átiratát, melyben a város nevében köszönetét fejezi ki, hogy a társaság egyik kiváló tagjának, dr. Iványi Bélának, módot nyújt arra, hogy Eperjes szab. kir. város címerei- és pecsétjeinek ismertetésével a város multjának eddig ismeretlen adatait nemcsak a szakkörökkel, hanem a nagyközönséggel magával is megismertesse s Eperjes egykori fényes történetét fölleveníti. Tudatja egyúttal a polgármester, hogy a város közönségének képviseletében dr. Holénia Gyula városi főorvost és Magyar József városi főjegyzőt küldötte ki, a kiket az elnök, mint a város kiküldötteit, külön is üdvözöl. Majd magára a nagy szaktudással megírt, rendkívül érdekes felolvasásra került a sor, melyet lapunk mai számában külön cikk keretében ismertettünk meg olvasóinkkal, s a melyet a jelenlevők rendkívül nagy érdeklődéssel hallgattak végig. Az igazgató-választmány a felolvasás hatása alatt a kiváló fiatal tudóst, titkos szavazás útján, egyhangulag, örökös igazgató-választmányi tagjává választotta, ezzel is dokumentálni akarván e kiváló szakemberrel szemben érzett nagyrabecsülését. Oly kitüntetés, a milyen csak keveseknek jut osztályrészül. Az ülés után a díszes társaság, az új örökös igazgató-választmányi tag tiszteletére a Bristol-szálló külön termében rendezett társasági vett részt. — Lapunk szerkesztője legmelegebben üdvözli ez alkalomból a fiatal, kitüntetett tudóst.

— **Kinevezés.** Dr. Vályi János v. b. t. t., eperjesi püspök, Itueskó Mihály szeszai lelkész, Petrássovszky Leó polgári iskolai igazgatót és Szedlák Sándor tanítóképzői tanárt szentszéki tanácsosokká nevezte ki.

— **Helyettes-plébánosi kinevezés.** Dr. Vályi János *Milly* Mihály neoprezbitert Sajópalfalvára — adminisztratív minőségben — segéd-lelkészé kinevezte.

— **Berzeviczy Albert köszönete.** Mult számunkban Sárosvármegye rendkívüli közgyűléséről írt közlésünkben megemlékeztünk arról a rendkívül meleg üdvözlésről, melyben a megye közönsége — Tahy József alispán indítványára — nagynevű fiát, Berzeviczy Albert v. b. t. tanácsost azon alkalomból részesítette, hogy a magyar képviselőház elnökévé választott. Most módunkban van Berzeviczy Albert v. b. t. tanácsosnak a megye közönségéhez írt köszönetét leközlőni a maga teljes egészében: «Nagyságos Alispán Úr! Megilletődéssel vettem Sárosvármegye

közönségének I. hó 12-ikén tartott rendkívüli közgyűléséből hoztam intézett nagybecsű iratát, melyben a képviselőház elnökévé lett megválasztásom alkalmából üdvözöl. Egész közpályámon s annak minden változásában törekedtem szülőmgyém hű fia maradni s ezzel járó kötelességeimet lelkiismeretesen leróni. Ezért jól esik minden megemlékezés, mely azt tanúsítja, hogy a megye közönsége pályámat figyelemmel kíséri s a közélet terén elfoglalt állásomban megfizető bizalmával támogat. Kérem ennélfogva Nagyságos Alispán urat, tolmácsolja legforróbb hálámát a megye közönsége előtt kitüntető üdvözléséért s abbeli őszinte s buzgó ígéretemet, hogy sohasem fogok megszűnni drága szülőmgyém iránt kegyeletes ragaszkodással és szolgálattal érdeklődéssel viselkedni. Kiváló tisztelettel, Nagyságos Alispán Úr készséges szolgája, Budapest, 1910. november hó 22., Berzeviczy Albert.» Ezen levélből is meggyőződhetünk ismétlenül arról a ragaszkodásról, szeretetről, melylyel a nagy férfiú szülőmgyémjén csüng.

— **Házasság.** Dr. soóki *Tóth* Miklós, bártfai ügyvéd, decz. 3-ikán esküszik örök hűséget a bártfai róm. kath. főtemplomban néhai tahvári és tarkeői *Tahy* István és neje berthóti *Berthóty* Vilma bájós leányának, Vilmának.

— **Tanítónő-választás.** Nagyságos nagyközönséghez tartozó Kánápusztan létesített új róm. kath. iskola tanítónőjéül Mátrai Gizella okleveles tanítónőt, Mátrai István helybeli bútorkereskedő leányát választották meg.

— **A Luchs Ede és Társa** cég fióküzletének mai hirdetésére felhívjuk a m. t. közönség figyelmét.

— **Eljegyzés.** *Istvánffy* István, eperjesi vasúti forgalmi tisz, e napokban jegyezte el *Brandenburg* Vilmát Selmeczbányáról.

— **A Rákóczi Kath. Kör** nov. 27-ikén, vasárnap este 6 órakor felolvasó- és zeneestélyt rendez, melynek programja a következő: 1. Beriot. «Scène de Ballet». Hegedűn játssza *Komáromi* Ottó, zongorán kíséri *Novák* József. 2. Népdalegyveleg. Éneklő *Berkő* Pál, zongorán kíséri *Moyzes* Miklós. 3. «A keresztény nő és a család.» Irta és felolvassa *Petravoszky* Leó. Belépti-díj nincsen. Tagoknak szabad bemenet; nem-tagok belépőjegyeket Póta László titkárnál (Kossuth L.-utca 42. sz. I. emelet) kaphatnak. A Kör legközelebbi estélye december 8-ikán lesz.

— **A Sárosvármegyei Takarékpénztár R.-t.** már most váltja be díjmentesen a magyar koronajáradék decz. 1-jén lejáró szelvényeit.

— **Magyar-francia ifjúsági irodalmi estély.** *A tudóstegek szanatóriuma javára december 8-ikán* (csütörtökön), délután pont 5 órakor, a *Kollégium nagytermében* rendezendő ifjúsági magyar-francia irodalmi estély műsora: 1. Magyar dalok. Előadja a kollégiumi ifjúsági zenekar. 2. Victor Hugo: Napoleon II. Szavalja *Fleischmann* Elza. 3. A római király. (Le Roi de Rome.) Előadja *Grynaeus* István. 4. L'enfant poitrine. Szavalja *Kirchmayer* Edith. 5. Dalok. Előadja *Lévay* Imre. 6. Magyar szavala. Előadja *Meliorisz* Mary. 7. «A sasfók» (L'aiglon) III. felv., 2. jel. Előadják: *Meliorisz* Kálmán és br. *Sardagna* Béla. 8. Magyar szavala. Előadja *Maixner* Emil. 9. Marseillaise. Előadja a női-kar. Külön meghívók nem küldetnek szét. Szünet ember-társaink segélyezése legmagasabb kötelességünk. Támogassuk tehát törekvésében megjelenésünkkel ezen estélyt rendező ifjúságunkat.

— **Visszaélés a művészhez nevével.** Az utóbbi időben sokat foglalkozott a fővárosi, de a vidéki sajtó is azokkal a visszaélésekkel, a melyeket egy «Magyar Művészi részv.-társ.» nevű műkereskedő cég és annak ügynökei a budapesti «Művész» művészeti egyesület neve alatt, az egész országban üzött. A «Művész» üzleti összeköttetésben állott ezzel a részvénytársasággal, de mikor rájött ezekre a súlyos visszaélésekre, azonnal megszakított vele minden összeköttetést. A magyar művészvilág legelőkelőbb tagjai most egy füzetet bocsátottak ki, a melyben lerántják a leplet a szédelgésekről, *figyelmestetik a vidéki közönséget, ne üljenek fel a képügnökök hangzatos jelszavainak, mert a «Művész» csak nyilvános tárlatokon viszi a magyar művészek*

képeit a műpiacra; az egyesület neve alatt *senki sincs jogosítva képeket eladni vidéken* és így könnyen megtörténhetik, hogyha képvásárlásaikban nem lesznek elég óvatosak, értéktelen mázolványokat vesznek majd meg drága pénzéért. A «Művész» igazgatósága egyben tisztelettel felkéri a magyar műpártoló közönséget, hogy a mennyiben az egyesület cégére alatt üzött visszaélések tudomására jutnának, közölje azokat az egyesület igazgatóságával (Budapest, VI., Városligeti fasor 6.), hogy a «Művész» a szédelgő ügynökök ellen a törvényes lépéseket megtehesse.

— **Karácsonyi occasio.** Rendkívüli olesó árban lesznek kiarúfítva az utolsó szezónból kimaradt legújabb női-ruhakelmék, u. m. gyapjú-, selyem- és mosókelmék, szőrmearúk, boák és karmantyúk. A nagyérdemű közönség szíves figyelmébe ajánlom holnapról kezdve december végéig. *Zavatzky* Szilárd divat- és vászonkereskedő, Eperjes.

— **Az izr. orth. hitközség** «Bikir Chojlim» betegsegélyző-egylete nov. 20-ikán tartott közgyűlésén vezetőségét a következőképp választotta meg: Elnök *Arje* Vilmos, pénztáros *Gidon* Kálmán, ellenőr *Preisz* Lajos, jegyző *Neumann* Illés; választmány: *Schwarz* Fülöp, *Friedmann* Bernát, *Goldberger* Samu, *Klein* Mór, *Woh* Izidor, *Grün* Lajos, *Lefkovits* Lipót.

— **Kormánysegély a Sárosvármegyei Gazdasági Egyesületnek.** A mostani földmívelésügyi kormányvalóban nemesen támogatja a vármegyei gazdasági egyesületek működését. E napokban érkezett le a földmívelésügyi miniszter leirata a gazdasági egyesülethez, melyben a tél folyamán tartandó népies gazdasági előadások, a katonaság részére tartandó tanfolyam és négy háziipari tanfolyamra 4100 koronát utalt ki az egyesületnek.

— **Elismert legjobb szalonporosz-köszön** *Mikolák* István üzletében Eperjesen kapható. *Házhoz* szállítás.

— **Az Eperjesi Vendéglősök és Korcsmárosok Szövetsége** nov. 15-ikén, dr. *Müller* Bertalan elnöke alatt tartott közgyűlésén, következően választotta meg igazgatóságát és felügyelő-bizottságát a következő 6 évre: Elnökül felkiáltással *Klein* Izrael lett megválasztva; igazgatósági tagok lettek: *Ferderber* Mór, *Mayer* Lajos, *Weisz* Dezső, *Reisz* Ede, *Grosz* Náthán. A felügyelő-bizottságba választottak: *Schwarz* József, *Fonfeder* Lázár, *Venetianer* Miksa, *Jung* Samu, *Trattner* Emil.

— **Fegyverek, töltények, seretek** *Luchs* Ede és *Tárta* fiókijában kaphatók.

— **Az Abosi Vadásztársaság** november 20-ikán tartotta a községi pagonyban idei harmadik társasági ülést 15 résztvevővel. A vadászat eredménye: 1 vaddisznó, 7 őz és 2 nyúl. A társaság a vadászat végeztével közgyűlést tartott; ennek határozata értelmében az eperjesi tüdőbeteg-szanatóriumnak 10 kor. 89 fillért adományozott, alapszabályait módosította és jegyzővé *Bohrand* Lajos tagot választotta meg. (Bdt.)

— **A Székely-féle javaslat és a jogi vizsgák.** Minthogy a Székely-féle javaslatból pár hónap mulva törvény lesz, mindazok, a kik a törvény életbeléptéig doktorátust nem szereznek, csak két évvel később lehetnek önálló ügyvédek. A kik azt akarják, hogy az új törvény rájuk ki ne hasson és így két évet nyerjenek, forduljanak a dr. *Dobó* jogi szemináriumához (Kozsuvári, Bolyai u. 3.), melynek segítségével hat hét alatt lehetnek egy szigorlatot. Ez annál is inkább tanácsos, mert a beállott egyetemi rendszerváltozások következtében a szigorlatok anyaga aránytalanul megnagyobbodott. Az intézet kiköcsönzi tankönyveket helyettesít, az összes szigorlati kérdéseket felölőlel jegyzeteket, melyekből otthon elkészült jelölteket rövid rekapituláló kurzus során készíti elő. A «Jogi vizsgák letétele» cz., most megjelent könyvet díjmentesen megküldi.

— **A Sárosvármegyei Róm. kath. Népnevelők Egylete** nov. 21-ikén délelőtt 10¹/₂ órakor, a Rákóczi Kath. Kör nagytermében, *Zaborovszky* Béla prépost elnöklésével, rendes évi közgyűlést tartott. Jelen voltak: *Semsey* Boldizsár főispán, *Tahy* József alispán, *Uhlarik* Mátyás törv.-széki elnök, dr. *Tergina* Gyula kir. tanácsos, tanfelügyelő, *Dúzs* Mária igazgató, *Magyar* József főjegyző, dr. *Semsey* József főispáni titkár, *Mikó* Imre,

Ne mulasztásza el az ősz közeledtével személyesen vagy levélileg egy próbavásárlást tenni **KASSÁN** **ERDÉLYI** nagy ruha-árúházában, a színházzal szemben. **Óriási választék iskolai ruhákban.** **Legszolidabb kiszolgálás.** **Szabott ár!**

Vásárhelyi Károly segédtanfelügyelő, Chityil Pál igazgató, a Sárosvármegyei Ált. Népnevelő-Egyesületnek az elnöke, a róm. kath. papság és tanítóság teljes számban. — Az egyesület alapítójának, Pletényi Endrének lelkiüdvéért a főtemplomban tartott nagy requiem után a közgyűlés tagjai a Rákóczi Kath. Kör nagytermébe volnultak, a hol a helybeli gör. kath. tanítóképző énekara által előadott pápai himnus énekletése után Zaborovszky Béla megnyitotta a közgyűlést. Megnyitó-beszédében ajánlja a tanítóságnak a vallásérkölcös nevelést. Szembeszáll a modernizmussal, melynek az a célja szerinte, hogy az ember a korlátok közül kiszorítsa, pedig az ember egész léte korlátok közé van szorítva, és pedig a szűrés és a halál korlátai közé. — Majd üdvözlő a jelenlévő dr. Tergina Gyulát azon alkalomból, hogy negyedszázados jubileumát ülte a népnevelés terén eltöltött szolgálatainak; üdvözölte ezután a jelenlévő főispánt, alispánt, törvényszéki elnököt, Dúzs Mária igazgatónőt és a város képviselőiben jelenlévő városi főjegyzőt. Elnöki megnyitó után betöltötték a főjegyzői és jegyzői állásokat, az előbbi Petz Károly, az utóbbi pedig Rovó Gyula eperjesi róm. kath. tanítók nyerték el. — Majd Pletényi Endre, az egyesület megalapítója felett Kovács János áll. igazgató-tanító tartott szép emlékbeszédet. — A bíráló-bizottság a beérkezett pályamunkákról tesz jelentést. Rovó Gyula eperjesi tanító és Várady Etelka nagysárosi tanítónő nyert 50—50 korona pályadíjat. — Ezután Vasskó József esperes-plébános tartott szabad-előadást «A katolicizmus a modern eszmék világában» címen, az elnök megnyitójához hasonló eszmemenettel. Ezután kitűzték az új pályatételeket s tudomásul vették a pénztáros jelentését, s ezzel a Szózat éleklése után a közgyűlés véget ért.

— **Baba-javítás** gyorsan és pontosan eszközölthető Eperjesen, *Theiss* Ármin játékkereskedésében.

— **Kártalanítás.** Az Országos Munkás-betegsegélyző-és Balesetbiztosító-Pénztár 3931/1910. sz. határozatával *Csirip* Viktor lakatos-tanoncz, eperjesi lakosnak — további intézkedésig — 48 kor. 80 fill. évjáradékot állapított meg munkásokkenésének kártalanítása címén, miután nevezett jobbkezének két újját munkálkodása közben a gép elszakította.

— **A legújabb hajviselethez** szükséges loknik, hajbetétek s hajfonatok *Bilich* Ferencz színházi fodrásznál készülnek, Fő-u. 63. Kifésült hajat veszek.

— **Az eperjesi kir. gör. kath. tanítóképző-intézet** Szűz Mária Önképzőköre nov. 21-ikén zártkörű Erzsébet ünnepséget rendezett a következő műsorral: 1. Szűgyi József: «Könyvet, könyvet a magyarnak...» Karének. 2. Megnyitó-beszéd. Mondotta Petrássevich Pál, a Kör elnöke. 3. Vargyas Endre: «Erzsébet napjára». Szavaltta Fröhlich Nándor IV. é. n., a Kör főjegyzője. 4. Ünnepi beszéd. Tartotta Hromis János IV. é. n., a Kör titkára. 5. Szűgyi József: «Hogy téphetéd le...» Karének. 6. Józann Miklós: «A genfi áldozat». Szavaltta Varga Gyula VI. é. n. 7. Királyfogás-négyes. Előadta az intézet zenekara.

— **Linoleum-padlólakk** legolcsóbb *Luchs* Ede és Társa fiókjában.

— **Irodalmi est.** Az Eperjesi Joghallgatók Testületének irodalmi osztálya f. hó 19-ikén délután 5 órakor tartotta meg ezidei első irodalmi estélyét, az eddigi szokástól eltérőleg, belépti díjakkal, a mit sehogy sem tudunk összeegyeztetni a kulturális hivatással, a melyet az ősi Kollégium ifjúsága ezen irodalmi estélyek rendezésével hivatva van betölteni. Igaz, hogy a közönséget a belépti-díj nem tartotta távol az estélytől, mert ennek daczára a kollégium nagyterme teljesen megtelt a legszebb közönséggel. Áttérve az estély lefolyásának ismertetésére, megjegyezzük, hogy az irodalmi osztály elnökének hirtelen, nem tudni mi okból történt lemondása kellemetlenül hatott következményeiben a

közönségre, mert Pálesch Ervin készületlenül volt kénytelen odaállni az elnöki emelvényre, a mi meg is látszott az üdvözlő-beszéden, a mely különben tartalmas, de filozofáló tenorjánál fogva sehogy sem volt alkalmas arra, hogy üdvözlő-beszédül szolgáljon. Lévy Imre azonban bőven kárpótolt bennünket. «A vándor» és «Csak álom volt» című dalokat énekelte. Rendkívül kellemes tenorjával s érzéssel teli előadásával magával ragadta a közönséget. Zongorán Moskovits Béla kísérte, ki sikerében osztályosa volt. Utána Lenkefy Iczuka, szintársulatunk jeles tagja szavalt a Farkas Imre néhány költeményét, a bejelentett monolog helyett. Majd dr. Csengey Gusztáv olvasta fel feszült érdeklődés mellett «Úton talált szerencse» című novelláját. A hallgatóközönség lelkesen üdvözölte a nagy poetát. Ezután Klaniczay Gyula joghallgató szavalt. Váradi Antal «Szivárvány» című költeményét adta elő nagy hatással. Az estély utolsó pontja volt Veszperényi Dénes joghallgató művészi zongorajátéka. Mendelssohn «Ein Sommernachtstraum»-ját játszotta fejlett technikával és művészi készségre valló lélekkel.

— **Valódi Sollingeni zsebkések**, ollók, beretvák *Luchs* fiókjában, Fő-utca 40.

— **Köszönet.** *Ravasz* Mihály cipész-iparos, eperjesi lakos egy kisebb polgári peresügyből kifolyólag 2 kor. 90 fillért a Sárosvármegyei Jót. Nőegylet «Erzsébet»-árvaháza javára adományozott. Fogadjon ezért az egyesület hálás köszönetét.

— **Hangverseny.** A Rákóczi Kath. Kör e hó 20-ikán nyitotta meg estélyeinek sorozatát egy jól sikerült hangversenyyel. Bár e napon a közönség nagyon sokfelé volt igénybe véve, mégis disztigált közönség hallgatta végig a hangversenyt, melynek műsorán csupa értékes, művészi szám szerepelt. Az est első és utolsó pontját Veszperényi Dénes foglalta le magának. Veszperényi régi és kedves ismerőse közönségünknek, kinek kiforrott, könnyed, elegáns zongorajátéka mindig, — s ezúttal is méltán aratott tapst. Az est másik és legtöbb sikert aratott szereplője Moyses Miklósné volt, a ki hosszú idő után először állott nyilvánosság elé. Gracziózus megjelenésével és gyönyörű, iskolázott hangjával, finom énekmodorával természetesen könnyű volt újra meghódítani azt a közönséget, mely mindenkor szívesen, hálisan gyönyörködött a szép asszony szerette művelzetben. Meg kell emlékeznünk az immár igen szépen kifejlődött dalárdáról, mely egy népdalegyveleg művészi és öszszevágó, szép éleklésével valósággal meglepte a közönséget. Valóban bámulatos az a siker, a mit Moyses Miklós karmester ezen — bár már ötödik éve fennálló, de nagy nehézségekkel küzdő lelkes csapattal együtt elért. Sikerült megtörni a közönyt, s ama hitet, hogy városunkban egy férfidalkar állandó létezése lehetetlen. A zene- és énekszámok között igen nagy hatást és vidám derűtséget szerzett Berkő Pál humoros szavaltata. A hangverseny befejeztével táncza perdült a fiatalság, s a katonazenekar és Gönczi Lexi zenéje mellett virradatig tartott a táncmulatság.

— **Korcsolyák** mindenféle minőségben és számban *Theiss* Árminnál Eperjesen olcsón kaphatók.

— **Az Eperjesi Kerületi Munkásbiztosító Pénztár** f. é. április 10-iki közgyűlésén beteg tagjai részére a szabad orvosválasztás életbeléptetését határozta el, persze feltételelesen, a mennyiben az Országos Pénztár alapszabályai nem fognak tartalmazni más irányú intézkedést. Mai értesülésünk szerint az Országos Pénztár 43,943. szám alatt kelt leiratában nem hagyta jóvá a közgyűlés eme határozatát, hanem továbbra is a jelenleg gyakorlatban lévő fix orvosi rendszer alkalmazása mellett döntött.

— **Szabó-ifjak mulatsága.** Az eperjesi szabó-ifjúság nov. 20-ikán a Newyork-kávéház nagytermében jótékony célú táncmulatságot rendezett, melyen az iparos-ifjúság színe-java s a helybeli iparosmesterek tekintélyesebb elemei nagy számban jelentek meg. A táncmulatság úgy anyagi, mint erkölcsi

oldalról nézve a legsikerültebb vigalmak közé sorolható, a mely körülmény a kiválóan ügyes rendezésnek, főleg pedig Erdei János főrendező ügybuzgó fáradozásának köszönhető. Mintegy nyolczvan pár tánczolta a négyest, pajzán kedvvel oldva meg annak változatos figuráit. A tánczvigalom élénkségét és érdekességét fokozta a lefolyt szépségverseny, melynek győztese Klempai Mariska lett. Az estély tisztá jövedelme mintegy 280 koronát tesz ki, mely öszszeg a munkanélküli szabósegédek segélyezésére lesz fordítva.

A rendezőbizottság az alábbi szives adományokért, valamint Divald Lajos úrnak a szépségverseny szavazólapjainak díjtalan előállításáért hálás köszönetét fejezi ki. Felülfizettek: Lerner Mór 10 kor., Urbach József 6 kor., Szilvássy Vilmos, Glaser Simon, Tydor Lipót, Ackermann Samu, Klein Izrael, dr. Moskovits Emil 5—5 kor., Gerő Mihály, dr. Lichtig Arthur, Schreiber Ignác, Gubcsó Gyula 4—4 kor., Szinay József 3 k. 62 f., Rosenfeld Samu, Grósz Bertalan, Reichard Jenő, Keller Mór, Sóska János 3—3 kor., dr. Maybaum Arthur, Sziklai Henrik, Lázár Dezső, Kovaliczky Pál, dr. Baumöhl Zsigmond, Csepella József, Kleinert János, Löwy Samu, Jurcsik István, Ritter János 2—2 kor., Szinák Mariska, Máhr Jenő 1-20—1-20 kor., Földesi Lajos, Handlovits Miklós, Wintner István, Zséli N., Widinsky József, Stehr József, Kocsis Mariska, Galló István, Szabó István, Gábor Bertalan 1—1 kor., Hrabcsák Lajos, Volentik Zoltán, Szabó József, Beller István, Koncz Gábor, Billinó Péter, Orosz N., Müller József, Homza Jakab, Petrovsky János, Klempai Kálmán, Merényi Sándor, Mátrai István, Matrov Sándor 60—60 fill., Bihari Gábor 40 fill., Kmetz N. 30 fill.

— **Tévedés azt hinni**, hogy a poloskák petéikkel ki nem írthatók. Ha a Löcherer *Cimexin-poloskairót* használjuk, úgy nemcsak az élő poloskák pusztulnak el rögtön, de a Cimexin hatása folytán a peték nyomban kiszáradnak s többé ki nem kelnek. A Löcherer Cimexin mindenütt használható, szövetet, butort, falat vagy festést nem piszkít, nyomot vagy foltot nem hagy. Kapható: *Löcherer* Gyula gyógyszerárban *Bartfán* és *Pálesch* Árpád drogeriájában *Eperjesen*.

— **Köszönetnyilvánítás.** *Ravasz* Mihály cipész-iparos úr egy kisebb polgári peresügyből kifolyólag 2 kor. 90 fill.-t adományozott az Izr. Nőegylet népkonyhájának. A kegyes adományért hálás köszönetet mond az elnökség.

— **Baromfiak kiosztása.** A Sárosvármegyei Gazdasági Egyesületnél a baromfiak kiosztása most van folyamatban. Az egyesület e helyen is felkéri az érdeklődő baromfitenyésztőket, a kiknek vérfelrészítés céljából fajbaromfi-ra van szükségük, szíveskedjenek mielőbb jelentkezni a gazdasági egyesület titkári hivatalánál, hol a fajbaromfiak azonnal átvehetőek.

— **Szerencse a szerencsétlenségben**, mert tényleg csak annak köszönheti Válykó János zsebefalvai kocsis, hogy egy fejlet nem lett kurtább. Úgy történt, hogy a múlt héten egy hordó nyers-szeszt hozott finomítás végett az eperjesi szeszfinomítóba s ott annyira berugott, hogy szekere-ről hajtásközben a Kollégium előtt lebukott. Már-már úgy látszott, hogy a szekér hátsó kereke átmegy a nyakán, a midőn lovai hirtelen megállottak. A rendőrség a tehetetlen embert kocsiján a város házára szállította, hogy mámorát kialudja.

— **Baleset** történt Buchner és Moskovics gyártelepén, a hol Sznak András gyárimunkás balkezét egy marógép elkapta.

— **Légelzáró vatta** különféle vastagságban, fehér és barna színben kapható *Theiss* Ármin cégnél, Eperjesen.

— **Leégett raktár.** Szerdán reggel 7 óra tájban a Berger-kávéház előtt levő rendőrszem Goldberger Adolfnak szemben levő üzletéből füstöt látott kitódulni. A raktár égett. A tűz a keménynyilásból kipattant szikrából keletkezett.

Gümőkór, köhögés, számarköhögés, influenza
eseteiben az orvosok csak

SIROLIN „Roche“-t rendelnek.

Kik vannak a Sirolin „Roche“-ra utalva?

1. A kik hosszú időn keresztül köhögés bántalmaiban szenvednek.
2. Mindazok, kik ádült gégehurutban szenvednek.
3. Asztmában szenvedők lényeges könnyebbülést éreznek már rövid használat után.
4. Skrofulás, mirigyduzzadásos, szem- és orrkatarusos gyermekeknek tonus szere a Sirolin „Roche“.

▲ táplálkozást nagyban elősegíti.

Csakis eredeti csomagolású Sirolin „Roche“-t kérjen, minden utánzatot vagy pótkészítményt kérünk a leghatározottabban visszautasítani.

F. Hoffmann-La Roche & Co.
Basel (Schweiz) Grenzach (Baden).

— **Kérelem a nagyközönséghez.** Az eperjesi városi kórház igazgatósága elhatározta, hogy mint minden évben, ez évben is karácsonyfát állít betegének a szeretet ünnepén. Ez úton kéri a közönséget, hogy a szegény betegek részére, kiknek a szeretet s öröm ünnepét kórházban kell tölteniök, felállítandó karácsonyfát nemes ajándékaival (ruha, dohány, pipa stb.) feldíszíteni sziveskedjék.

— **A Sárosvármegyei Gazdasági Egyesület** f. évi november 28-ikán, hétfőn, délelőtt 11 órakor Eperjesen, a vármegyeháza tanácstermében tartja rendes őszi közgyűlését, melynek főtárgya lesz a gazdasági egyesület 1911. évi költségvetésének és jövő évi működésének megállapítása.

— **Megszökött egy fogoly.** Brinda József 20-éves kocsis, a ki lopás miatt a helybeli fogház lakója volt, szerdán délelőtt a törvényszék pincéjéből, a hol több fogolytársával fát vágott, felhasználva a felügyelőjükkel megbízott fogházőrnek pillanatnyi távollétét, megszökött.

— **Talált női óraláncz.** Szekeress József magánzó a rendőrségnél beszolgáltatott egy talált női aranylánczot. Jogos tulajdonosa ott átvetheti.

— **Egy népszerű.** A Moll-féle borszesz által a betegeknek egy ép oly gyógyhatású, mint olcsó szer nyújtatik köszvényes és csúszos bántalmaknál, sebeknél és daganatoknál. Egy üveg ára utasítással együtt 2 kor. Szétküldés naponta utánvétellel Moll A. gyógyszerész, cs. és kir. udv. szállító által, Bécs, I. Tuchlauben 9. A vidéki gyógyszerárakban és anyagkereskedésekben határozottan Moll-féle készítmény kérendő az ő gyári jelvényével és aláírásával.

— **Kegyeltsértő.** Klein Emilné a rendőrségen panaszt tett, hogy kis fiának az evangélikus sírkertben sírját jelző fejfát valami lelketlen ember megrongálta és nevét lefaragta.

— **Elfogott tolvaj cseléd.** Kiselyák Anna cseléd, a hol csak lehetett, lopott. Most, hogy a kisszebeni csendőrség elfogta, a sok lopott holmija között ezüst női-órát s hosszú ezüstlánczot találtak. Állítja, hogy e tárgyakat nov. 5-ikén, Eperjesen találta. Az óra a szobacsal együtt a rendőrségnél látható.

— **Szobacsal.** Koch Tivadar czukrász hálószobájában, a hol felesége s az elárulóleány aludtak, cselédeknek gondatlansága miatt hétfőn éjjel, a fűtött kályha közvetlen közelében, egy széken felejtett ruha tüzet fogott. Szerencséjükre a tüzet rögtön észrevették s eloltották.

— **Eltűnt szerelmesek.** Bagara József cigányzenész szép és kalandostermészetű leánya: Emma, a kire Jedla Pál cigányzenész szemet vetett, szüleinek lakásáról eltűnt. A leánynyal nyomaveszett két aranyfoglatú, értékes gyémántfülbevalónak s két aranygyűrűnek is, melyek most már a zálogházban láthatók, a hol Jedla az ékszereket értékesítette, hogy a nászutazáshoz egy kis pénzük legyen.

— **Az új Jack.** Nem kell megijedni! Nem valami hasfelmetszőről van szó, hanem Gereg Mihály teherszállító kocsisról, a ki érthetetlen okból, valószínűleg bosszúból, a híres hasfelmetszőt megszegyenítő ügyességgel, a vasúti raktárban 19 zabbal megtöltött zsákokat hasított fel. Hasonló sors várakozott a többi zsákra is, de észrevették.

A szomszédból.

— **A Felsőmagyarországi Gyermekórház-Egyesület megalakulása.** Kassa társadalmának humánus intézményei eggyel megszaporodtak. Ugyanis f. hó 21-ikén megalakult a Felsőmagyarországi Gyermekórház-Egyesület, a melynek célja — a mit egyébként a cím is elárul — Kassán gyermekórházat létesíteni, s ezzel apasztani a gyermekhalandóságot. A közgyűlésen nagyon sokan vettek részt, megjelent Tahy József, vármegyénk alispánja, azonkívül: Berczelly Jenő v. b. t. t., dr. Fischer-Colbrie Ágost, dr. Takács Menyhért, Sziklay Ede és felesége, özv. gróf Zichy Rezsóné, dr. gróf Csáky Adorján, br. Schell Gyula és felesége, br. Jósika Gyula, dr. Puky Endre, Tomesko Alajos, Kozora Endre, Ferdinándy Gyula, dr. Kazinczy Gyula, Toszt Barna, Hartsár István, Zágróczky Gyula, Rössler István, Jászay István, Géczy Gyula, Balás Tihmér, dr. Bernolák Nándor, dr. Kérészy Zoltán, Sudy K. János, Stuller József, Latzkovszky Lajos, dr. Wandracsek Jenő, dr. Ékei Antal, dr. Vargha Kálmán, Bartay Oszkár, Hegedűs Lajos, Rozmann Andor, dr. Klein József, Homola István, Szémann József, dr. Kosztka József, Hegedűs Lajos, dr. Spatz Dávid, dr. Papp Illés, Matzner Samu, képviselve volt még Kassa hölgyközönsége is. A közgyűlést Berczelly Jenő v. b. t. t. nyitotta meg. Beszédét azzal kezdte, hogy azon jótékonyági intézmények között, a melyeket az államhatalom

Decz. 1., csütörtökön
delután 4³⁰—7³⁰-ig

KATONAZENE-HANGVERSENY BERGER kávéházában.

felépített, az első a gyermekvédelmi intézmény. Ha sem testét, sem lelkét nem védjük a gyermeknek, nem számíthatunk arra, hogy számottevő tagjaivá legyenek a társadalomnak. A gyermekvédelmi intézmény ma úgy áll előttünk, mint a melynek biztos, szilárd alapja van, de elfelejtettünk rá oly tetőt tenni, mely megvédje az épületet a külbehátasoktól. A mint a tetőnélküli házba könnyen jut be a külbehátás, éppen úgy bejut a ragály a gyermek otthonába. E hiányt pótolni kell, még pedig azzal, hogy állítsunk fel egy megfelelő gyermekórházat. Mielőtt azonban ez megtörténhetnék, indítványozza, hogy alakítsassék meg a Felsőmagyarországi Gyermekórház-Egyesület. Utána dr. Máthé Gábor, a kassai gyermekmenhely igazgatója ismertette az egyesület célját, felsorolva mindazon betegségeket, a melyek szükségessé teszik a gyermekórház létesítését. Hivatkozott a szomorú statisztikai adatokra, mely szerint Kassán a gyermekhalandóság százaléka sokkal nagyobb, mint bárhol egyebütt, a mit csak annak lehet tulajdonítani, hogy a gyermekek nem részesülnek kellő orvosi kezelésben. Majd dr. Takács Menyhért prépost-prelátus szólt a kérdéshez nem szakzszerűség, hanem kulturális és humanitárius szempontból. Beszédének gondolatmenete az volt, hogy tartozunk a társadalomnak bizonyos kötelességek teljesítésével. Hivatkozott Kossuth Lajos ama szavaira, hogy nemcsak azt a hazát kell szeretni, a melyik volt és van, hanem azt is, a melyik lesz akkor, midőn mi már nem leszünk. Az a nemzet, a melynél a halandóság és a szaporodás aránya egyforma nagy, világtörténelmi jelentőségét elvesztette. Beszédét zárta be, hogy a gyermekórház létesítését nemzeti és hazafiúi kötelességnek tartja. A közgyűlés ezután kimondotta a Felsőmagyarországi Gyermekórház-Egyesület megalakulását és annak elnökévé egyhangúlag dr. Takács Menyhért prelátust választották meg. A végleges szervezkedés akkorára maradt, ha majd az alapszabályok jóváhagyólag visszajönnek a belügyminisztériumtól, addig is egy 50-tagú választmány alakították, a melynek feladata a legközelebbi közgyűlést előkészíteni.

SZÍNHÁZ, ZENE.

A színházi évad vége felé közeledünk, s színházlátogató közönségünkön a fáradság legkisebb jelét sem látni, most is éppen oly szívesen látogatja az előadásokat, mintha csak most kezdődnek a színházi élet, ha az igazgató megfelelő műsorral gondoskodik. Ezt egyébként ő éri legjobban.

Szombaton (nov. 19-ikén) «Luxemburg grófia» került színre. Kedves, virágos este; hogyné, hiszen *Fátyol Heddy* jutalomjátéka volt, a kit a szépszámu közönség lelkesen tapsolt. Sok taps, sok virág.

Vasárnap (nov. 20.) d. u. «A csöppesség»-et adták, ismételt, igen jó előadásban. — *Este* «A víg özvegy» került színre szépszámu közönség előtt. A czimzerepet Feledi Boriska alakította végtelen kedvességgel és bájjal. Méltó partnert talált Áldory Lászlóban, ki Daniló gróf szerepét töltötte be. Általános tetszést arattak *Fátyol Heddy* (Valencienne) és Gáspár Jenő (Mirkó). A darab többi szereplői is a legjobbat nyújtották.

Hétfőn (nov. 21.) a «Bob herceg»-et adták ismét előadásban, gyér közönség jelenlétében.

Keddén (nov. 22.) Meilhac és Millaud «Nebántvirág»-ja került színre. Feledi Boriska választotta jutalomjátékául. A színház zsúfolóság megtelt, a mivel közönségünk fényes jelét adta annak a szeretetnek, melylyel jeles szubrettünket körülvesszi. A városi színválasztmány és a közönség virágcsokrokkal lepte meg a művésznőt, a ki, színpadra léptekor, rendkívül meleg ovációban részesült. Az előadásról magáról szólva, Feledi Boriskáról (Denise de Flavigny) csak a legnagyobb elismerés hangján emlékezhetünk meg. Igazán elbájolta a közönséget. Rendkívüli szempátiával fogadta közönségünk Áldory Lászlót, a ki Celestin szerepében megérdemelt nagy sikert aratott. Régi, kedves ismerősünk egyébként, a ki, úgy látszik, szívesen tért vissza hozzánk. Papp Erzsébet a fejedelmesszony, Márkus a szinigazgató és *Fátyol Heddy* Corina szerepében és Víz Sebestyén igen kellemes perczeket szereztek a közönségnek.

Szerdán este adták ismételt «A muzsikusan»-t. Az előadásról csak az a megjegyzésünk, hogy nem jobb az első két előadásnál, bár nagyobb személyváltozással adták. Solti Ernő a tanító szerepében igen szép sikert aratott. Ez volt talán legsikerültebb estje, hangját tisztán, csergőn hallhattuk. Solti Vilma Brigitta

szerepében nem tudta pótolni Görög Olgát, a ki e szerepében határozottan jobban érvényesült nála, — már Áldory Lászlónak a muzsikusan inas szerepében sikerült velünk elfelejtetni Szőreghyt. Rendkívül könnyed mozdulataival és játékaival egyébként hamarosan közönségünk szívéhez férközött.

Csütörtökön (nov. 24.) Dumas Sándor «Francillon»-ját adták táblás ház előtt, czimzerepben Markovics Margittal, a *közönség kedvencével*, ki jutalomjátékául választotta a «Francillon»-t. A közönségnek a művésznő iránt táplált szeretete s művészetének értékelése hatalmasan nyilatkozott meg ez estén. A mint a művésznő a színpadra lépett, a közönség perczekig tartó tapsviharral fogadta. Nem a szokásos ováció volt ez. Nem! Művelt közönségünk zászlóhajtása az igazi művészet előtt. Bátran állíthatjuk: Eperjesen *ily* ünneplésben színművésznőnek még nem volt része. Markovicson magán is meghatottság látszott, s míg a feléje nyújtott babérkoszorút, melyet Eperjes sz. kir. város színiügyi választmánya a kiváló művésznőnek elismerésül nyújtott át, s a sok csokrot meg ajándékot a tapsvihar közepette átvette, köny csillogott szemében. Megható szép jelenet, a melyet soká nem fog közönségünk elfelejteni. Játékáról igazán nincs mit mondanunk. Művészi játékának leghivatottabb bírálója a közönség, a mely minden felvonás után ismételtlen hívta ki. — Férjének, Riverolles Luciennek (Ernyeinek) szintén jó napja volt. Temperamentumosan s kifejezően játszott. Mezey Kálmán (Riverolles marquis), a «direktor» oly művészi alakítást nyújtott, a melyet nem sokat láttunk színpadunkon. Szóts Andrásról, ki újból bebizonyította nagy rendezői kvalitásait s Gáspár Jenőről is csak a legnagyobb elismerés hangján szólhatunk. T. K.-Thege Emilia és Lenkfy Iczuka tökéletes játékkal nagyban hozzájárultak a mai fényes est sikeréhez.

Pénteken (nov. 25.) Haffner és Genée örökbecsű zenéjű «Böregér»-je került színre. Ezen estén volt igaz, őszinte sikere Solti Vilmának (Rosalinda), a kit közönségünk őszintén megtapsolt; testvére, Ernő, sikerében méltán osztozott. Feledi Boriska szobalány-szerepében, mint mindenkor, ezen estén is magával ragadta a közönséget. Mind a két primadonnát tisztelőik csokrokkal lepték meg. Áldory László Eisenstein szerepében igaz s megérdemelt sikert aratott, meglepte közönségünket kellemes hangjával s éneklészségével. Ernye a fogházigazgató s Márkus a porkoláb szerepében igen jók voltak. Márkus hálás szerepében nagy derűséget keltett jó alakításával.

Szombaton Roda-Roda satirikus bohósága, a «Csákó és kalap» került színre. Az előadásról jövő számunkban számolunk be.

Vasárnap d. u.: «Az obsitos» (op.) került színre mérsékelt helyárrakkal; *este*: «A kereszt jelében» (szmű). — *Hétfőn*: «Balkán hercegnője» (op.). — *Keddén*: «Madarász» (op.). — *Szerdán* (utolsó előadás): «Balgaszűz» (szmű).

TANÜGY.

Iskolán kívüli felnőttek oktatása. A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter *Faludi Ferenc* kapiú és *Székely Pál* keczkerkosztolányi áll. elemi iskolai tanítóknak az általuk tartott népies ismeretterjesztő előadások tiszteletdíja fejében 48, illetve 24 koronát engedélyezett.

Nem állami tanszemélyzet vasúti arcképes igazolványának érvényesítése. A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter f. évi november 17-ikén kelt 4385—1910. eln. számú rendeletével a következő értesítést adta ki a nem állami tanszemélyzet felárú vasúti menetjegy váltására jogosító arcképes igazolványainak a következő évre való érvényesítése tárgyában:

Több oldalról hoztam kérdésre válaszolva, a kereskedelemügyi minisztériumnak hozzám intézett f. évi 77,544/III. sz. átirata alapján ezennel közlésem, hogy a nem állami tanszemélyzet a felárú vasúti menetjegy váltására jogosító arcképes igazolványoknak a következő évre való érvényesítését tanintézetünk együttesen tartozik kérelmezni. A teológiai, jogakadémiai és a középiskolák tanári személyzete tehát az illető tanintézet igazgatósága útján, a népiszkolák és óvodák tanszemélyzete pedig az illetékes kir. tanfelügyelő útján kérelmezze az arcképes igazolványok érvényességének meghosszabbítását. A közös folyamodványokhoz az illetők névjegyzéke is csatolandó s a névjegyzékre

annyiszor
a hány sze
ekként fel
említett me
a kir tanfe
hoz betérje

E

A dol
azt feleli
rolja egy
válasza er

A szél
gos Kémia
gyészet
vatalosn,
bára csak
tenmagad
mikor tej
miből álló
redrefelk
A kávé,
jában elé
látta meg
hízalni ve

De ne
lentést tes
misitanak
annyian.
összes köz
nap után
szerű kije
a kolerátó
és három

S mi
egészség
kergetjük
sajtolja k
kozás. S
czímét fo
már lakn
tani, ha
után ny
még ezt a
Hajdanát
mertek s
Barbársá
most mir
lesz törve

Hane
fogalomt
ajánljuk,
ennek a

Ráad
előre lefe
A kiegye
léstügi é
ne helye
csinálja a
véget ve
Ez a

A k
minden
satnyul
való em
kozva k
sorozó-b
tikust is
ségükké
kérdézzé
Mit

Cz
számolt
gyén
miniszte
czellövés
honosítá
egy szű
keleléd
Róbert,
József és
ban, hos
hogy mi
fentartás
tagok a

A VILÁG LEGJOBB TEAI:

Az angol király szállító.
KÜLÖNLEGESÉG:
„King's-Blend“,
az angol király five o'clock teája.

UNITED KINGDOM
TEA COMPANY
LONDON EC

A walesi herceg szállító.
„U. K.“-TEAK
rendkívül kiadók és aromatikusak.

Főraktár: ATLASZ H. úrnál, EPERJES.

December hónapra :: :: kisegítő
elárúsítónő kisasszony
felvétetik

Theisz Ármin czégnél, Eperjesen.

1908. évi ■■■ 4-puttonos
ASSZÚ-BOR

kapható Jeney Józsefnél, Eperjes, Szebenit
út 14. szám. Félliteres üveggel 2 korona,
nagy üveg 4 korona.

Vegyetek
nem mást

Köhögés

rekedtség, hurut és nyalkasodás, görcs és hők-
hurut ellen, mint

KAISER-féle
MELL-KARAMELLÁKAT

□□□ a három fenyővel. □□□

5900 közjegyzőileg hiteles
bizonyítvány orvo-
soktól és magánosok-
tól igazolják a biztos sikert.

Csomagok ára 20 és 40 fillér, doboz 60 fillér.
Kapható: Korn Vilmos gyógyszerárban, Scholze
Alfréd cukrászdájában és Lefkovits Emil kereske-
désében, Eperjesen.

MAGYARÁZAT.

Hogy mennyire köztudomású a közönség előtt az a tény, hogy

kolerajárvány
veszélyének esetén a tisztaság mellett

legjobb óvszer az

ESTERHÁZY-COGNAC,

annak legjobb bizonyítéka a rendkívüli fogyasztás.
Hivatalosan, közjegyzőileg meg van állapítva, hogy az Esterházy-
cognacgyár két 1,752,000 liter bor termelő-
Egrot-féle főzőkészüléke képeséget
foglal magában. Ez az óriási szám legjobb bizonyítéka annak, hogy a kö-
zönség tudja, mivel védekezzenek a

kolera ellen.

Ez a magyarázata a rendkívüli nagy fogyasztásnak.

Az Esterházy-cognac mindenütt kapható!

Központi iroda: BUDAPEST, V., Csáky-utca 14. sz.

KÖNYVNYOMTATÓ-MŰINTÉZET

KÓSCH ÁRPÁD :: EPERJES

PAPIR- ÉS ÍRÓSZER-RAKTÁR

Arjegyzékek, üzleti számlák, levélpapírok, boríté-
kok, értesítő- s intőlevelek, címkek, bárczák, üzleti
könyvek, czéggkártyák, levelezőlapok, csomagoló-
papírok, reklámcedulák, falragaszok, árúkönyvek,
pénzeslevélborítékok, váltóúrlapok, zárszámadások,
utalványok stb., czégnomással, több színben is.

Alapszabályok, értékpapírok, mérlegszámlák, rova-
tos üzleti könyvek • Ügyvédek részére mindennemű
kérvények és keresetek, meghatalmazások, kötvé-
nyek és szerződések, óvások, ügyvédi könyvek stb.
Ezek előállításához legújabb betűanyag. Nagy klisé-
készlet. Villamos- és benzinmótorerő-berendezés.

Díszművek, hetilapok, folyóiratok, meghívók,
músorok, táncrendek, étlapok, szinlapok, el-
jegyzési és esketési kártyák, névjegyek, köz- és
magánhivatalok, takarékpénztárak részére szük-
séges nyomtatványok izléses és pontos előállí-
tása többszínű, valamint másolónyomással is.

Egyházi, tanügyi, közigazgatási s más hivatalos
nyomtatványok raktára. Bevásárlási árúkönyvek
rovatolva. • • • Költségvetések — készítendő
nyomtatványokról — postafordultával. • Vidéki
megrendeléseket gyorsan és pontosan telje-
síték. • Előfizetések felvétele bármely hírlapra.

ACHTUNG!

50,000 Paar Schuhe. 4 Paar Schuhe für nur 7.50 K.

Wegen Zahlungsstockung mehrerer grossen Fabriken, wurde ich beauftragt einen grossen Posten Schuhe tief unter dem Erzeugungspreis loszuschlagen. Ich verkaufe daher an jedermann **2 Paar Herren- und 2 Paar Damen-Schnür-Schuhe**, Leder braun oder schwarz galoschirt. Kappen-Besatz, mit stark genageltem Lederboden, hocheleg. neueste Façon. Grösse laut Nr. Alle 4 Paar kosten nur **7.50 K.** Versandt per Nachnahme

H. Spingarn, Schuh-Export, Krakau, Nr. 264.
Umtausch gestattet, auch Geld retour.

Tokaji bor-eladás.

Asztali bor literje 64 fill. Pecsényebor literje 80 fill. Szomorodni bor literje 1 kor. 40 fill. Asszúbor literenkint 3, 5 és 8 koronájával kapható.

Tállya (Tokaj-Hegyalja). **Homoky György.**
tanító és bortermelő.

Nőruha-szabászatot és varrást

— 2—3 havi idő alatt — teljesen és felelősséggel tanít és lelkiismeretesen oktat :: ::

Wollwerth Regina

dr. Breuer-házban, Fő-utca 130.
Leányok és hölgyek jelentkezhetnek nálam.

MOLL-FÉLE SEIDLITZ-POR

Csak akkor valódiak, ha mindegyik doboz Moll A. védjegyét és aláírását tünteti fel.

A Moll A.-féle Seidlitz-porok tartós gyógyhatása a legmakacsabb gyomor és altest-bántalmak, gyomorgörcs és gyomorhív, rögzített székrekedés, májbántalom, vertolulás, aranyér és a legkülönbözőbb női betegségek ellen, e jeles házi szernek évtizedek óta mindig nagyobb elterjedést szerzett.

Ara egy lepecsételt eredeti doboznak 2 korona. Hamisítások törvényileg fenyítettek.

MOLL-FÉLE SÓS-BORSZESZ

Csak akkor valódi,

ha mindegyik üveg Moll A. védjegyét tünteti fel. A Moll-féle sósberszesz nevezetesen mint fájdalomcsillapító beürzősítő szer köszvény, csúsz és a meghűlés egyéb következményeinél legismertebb népszerű.

Egy öozott eredeti üveg ára 2 kor. **Moll-féle gyermek-szappan.**

Legfinomabb, egészen új módszer szerint készített gyermek- és nő-szappan a bor gyökerekes gondozására és apólsására ugy gyermekek, mint felnőttek számára.

Egy darab ára 40 fillér. Öt darabé 1 korona 80 fillér.

Minden darab gyermek-szappan Moll A.-féle védjegyvel van ellátva.

Fő-csehrkaldés: **Moll A. gyógyszerész, cs. és kir. udvari szállító által Bécs, I., Tuchlauben 9.**

Videki megrendelések naponta posta-utánvet mellett teljesítettek. A raktárakban tessék határozottan Moll A. aláírásával és védjegyével ellátott készítményeket kérni.

A Liniment. Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller

egy régióának bizonyult házi szer, mely már sok év óta legjobb bedörzsölésnek bizonyult köszvénynek, oszónál és meghűléseknél.

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt be vásárlaskor óvatossak legyünk és csak olyan eredeti üveget fogadjunk el, mely a „Horgony” védjegyvel és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva. Ara üvegekben K—80, K 1.40 és K 2.— és úgyszólván minden gyógyszerertárban kapható. — Főraktár: Török József gyógyszerésznel, Budapest. **D. Richter gyógyszerertára az „Arany oroszlánhoz”, Prágában, Elisabethstrasse 5 neu.**

10 év óta fennálló orthodox kóser baromfi-kereskedés

— egyike a legforgalmasabb- és legnagyobb-baknak, biztos megélhetést nyújt, 900—1000 állandó vevővel és teljes berendezéssel — család-i okok miatt azonnal, esetleg később, feltétlenül előnyös ár mellett **átvehető.** Tőke-befektetés 4000—6000 kor. Szaktudás, mely igen rövid időn belül elsajátítható, betanítottatik.

Bővebbet **Bardos Gyula**, Budapest, Jósika-utca 15. szám, III, 8.

CLAYTON & SHUTTLEWORTH LTD
Budapest, Váci-körút 63,
Által a legjutányosabb árak mellett ajánlatnak:
Locomobilok és cséplőgépek, benzinneműtoros cséplőkész-
letek, magánjáró gőzgépek, szalmakazalozók, lóhere-
cséplők, tisztító-rosták, konkolyozók, kaszálógépek,
marokrakó- és kéveköti-aratógépek, szénagyújtók,
széna- és szalmasajtók, boronák, sorvetőgépek,
Planet Jr. kapálók, kukorica-morzsolók, szecska-
vágók, répvágók, darálók, őrlőmalmok, egye-
temes aczélekék, 2- és 3-vasu ekék és
minden egyéb mezőgazdasági gépek.

Keserűvíz-vásárlásainál kérjen határozottan

KIRÁLY

keserűvizet. Az elrontott gyomrot 2—3 óra alatt teljesen rendbehozza.

— A legjobb és legolcsóbb. —

Kapható az összes helybeli fűszerkereskedésekben.
A „Király”-keserűvíz forrásvállalata:
Erzsébet királyné-sósfürdő, Budapest-Kelenföld.

SÁROSVÁRMEGYEI KALAUZ

legújabb, 1910. évi kiadása **356** oldal terjedelemben, a vármegye s Eperjes térképével. **Ára 5 K.** Vidékre 5 K. 30 f. be-
küldése ellenében bérmentve.
Kapható **Kösch Árpád** könyvnyomdájában.

„Berson”

gummisarkok még is a legjobbak!
Mindenütt kaphatók.

IDRAVICS LILLI

:: :: párisi fűzőkészítő :: ::
EPERJES, Fő-utca 17. szám.

Fűzők (Mieder)
mérték szerint készíttetnek
Eperjes, Fő-utca 17. sz.
(a drogueria mellett).

Oh jaj! Köhögés, rekedtség és elnyálgás ellen gyors és biztos hatásúak

Egger mellpasztillái,
az etvágyat nem rontják és kitünő ízűek.

Doboza 1 korona és 2 korona.
Próbadohoz 50 fillér.

Fő- és szétküldési raktár:
„NADOR” GYÓGYSZERTÁR
Budapest, VI., Váci-körút 17.

Eger mellpasztillája csakhamar meggyógyított

Eperjesen kapható: Korn Vilmos, Kovaliczky Pál, Molitorisz István és Williger Pál gyógytárakban.
Bártján: Löcherer Gyula és Tirscher István gyógytárakban.